

СОДРЖИНА

БИБЛИОТЕКАТА - ОД ИДЕЈА ДО РЕАЛИЗАЦИЈА	
АКТИВНОСТИТЕ НА БИБЛИОТЕКАТА ЗА ВРЕМЕ НА ЛЕТИКТЕ МЕСЕЦИ	
<i>Препорача Данијел Мискиќ</i>	3
ОД МЕЃУНАРОДНАТА СОРАБОТКА	4
СТМИЦАР ЗА МЕНЕСТВО И СПОНЗОРСТВО ВО КУЛТУРАТА	
<i>Препорача Јелена Младеновиќ</i>	9
СПОНЗОРСТВО И ФИЛАНТРОПИЈА - Препорача Јелена Младеновиќ	9
ОД ПОЛМОВНИКИ НА ТЕРМИНИ ПОВЕЗАНОВ СО СПОНЗОРСТВОТО ВО КУЛТУРАТА	11
19 ГОДИНИ ОД ОТВОРАЊЕТО НА ФРАНРУСКАТА 'ДЕТАЛНА ВО БИБЛИОТЕКАТА (1995-2005) - Разговор со воденич Николаче Величански	3
НОВ ПРОЕКТ "ЛЕТО ВО БИБЛИОТЕКАТА"	9
ПОПУЛАРИЗАЦИЈА НА КНИГАТА	
ИЗЛОЖБИ, ПРОМОЦИИ, ПРЕДАВАЊА - Препорача Драги Кабрелиќ	14
БИБЛИОТЕКАТА НИЗ ОДДЕЛИ И АКТИВНОСТИ	
ОД ОДДЕЛОТ ЗА ПОЗАЈМУВАЊЕ И УСЛУГА ЗА ВОЗРАСНИ БИБЛИОТЕКАРИТЕ ПИ ПРЕПОРАЧУВАЊА - Препорача Гордана Марковиќ	11
ОСВРТ КОН РОМАНОТ "ВРЕМЕТО НА ЛАДИЊАТА" ОД ДЕБОРА МОГАХ	
<i>Препорача Илче Сабриновиќ</i>	13
ОСВРТ КОН РОМАНОТ "РАКОПИСОТ Q" ОД ПОНАТАН РАБ	
<i>Препорача Николаче Величански</i>	13
ВИ ГО ПРЕТСТАВУВАМЕ ПОЕТОТ ЛУБОМИР ГРУБЕСКИ	14
СТРУШКИ ВЕЧЕРИ НА ПОЕЗИЈАТА - ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ 2005 ЗА ВИЛИЈАМ СТЕВЕНСОН МЕРВИН (1927, Њујорк) - Препорача Николаче Величански	15
ИНТЕРВЈУ	
НОВОЦ ЗА РАЗГОВОР СО ДИМИТАР БАШЕВСКИ	
<i>Разговор со воденич Николаче Величански</i>	17
СРЕДБА СО ЖАН БЛО - Разговор со воденич Николаче Величански	21
РАЗГОВОР СО ПИСАТЕЛОТ ГОРГИ ПРЧКОВ - Разговор со воденич Николаче Величански	23
ОД ЖИВОТОТ НА БИБЛИОТЕКАРИТЕ	
БЛАГОЈ БОШЕВСКИ - Разговор со воденич Николаче Величански	28
ПРОЕКТИ	
ПРОЕКТ ЗА ПОПУЛАРИЗАЦИЈА НА КНИГАТА ВО УЧЕНИШТАТА -	
<i>Кристијана Најминовска, воденич</i>	30
МУДРИ МИСЛИ - Препорача Николаче Величански	

БИБЛИОТЕЧЕН ТРЕНД

СПИСАНИЕ НА НУУБ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Издавач

Национална установа - Универзитетска Библиотека
"Св. Климент Охридски" Битола
ул. Ленинова 39

За издавачот: директор Јелена Петровска

Издавачки совет:

-претседател д-р Николче Вељановски, библиотекар советник
Јоланда Бошевска, виш библиотекар
Гордана Марковска

Редакција:

д-р Николче Вељановски, главен и одговорен уредник
Јоланда Бошевска, виш библиотекар
Илче Стојановски

Лектура и коректура: д-р Николче Вељановски
Јоланда Бошевска

Фотографии: Трајан Чагорски

Дизајн на корица: Гордана Пешевска

Компјутерска обработка и печат: Херакли Комерц- Битола

Тираж: 300 примероци

ISSN: 1409-9497

НАРОДНИТЕ БИБЛИОТЕКИ И КОН- ФЛИКТИТЕ СО КОРИСНИЦИТЕ

Приредила Јелена Пејровска, директор

Во организација на Националната установа - Библиотеката "Гоце Делчев" од Штип, од 3-4 април 2006 година, се одржа семинар кој се однесуваше на народните библиотеки и нивната ориентираност кон корисниците во смисла на разрешување на конфликти со корисниците. На семинарот беа обработени следните теми:

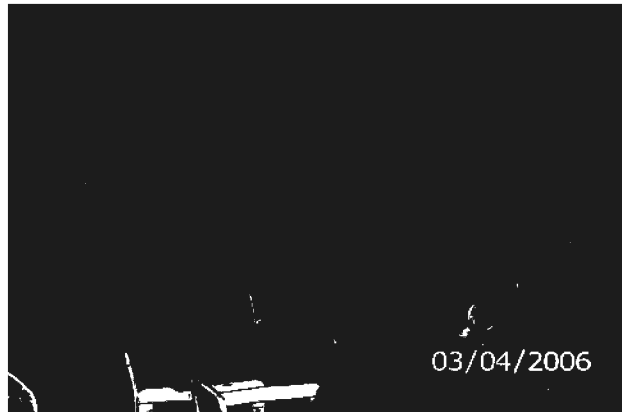
1. Организациската култура и клима во функција на подобрување на:
 - односите помеѓу библиотечните работници
 - односите помеѓу библиотечните работници и корисниците
2. Народните библиотеки и нивната ориентираност кон корисниците:
 - разрешување на конфликти со корисниците (сегмент COBISS 2-зајмување)
3. Менторирањето како основа за подобрување на однесувањето.
4. Причини за различното однесување на библиотечните работници
5. Библиотечниот маркетинг како форма за подобрување на односите со корисниците.
6. Шема на организациско работење.
7. Дисциплина и дисциплинирање на работното место.
8. Влијанието на раководителот врз однесувањето на вработените и корисниците.

Со оглед на актуелноста и заедничките потешкотии во работењето со корисниците, но и заради остварување на ефективна и ефикасна работна клима во библиотечните колективи, предавањата беа проследени со низа интересни дискусии а посочени беа и начини на решавање на некои проблеми во менаџирањето со библиотеките.

Во рамките на темата за ориентираност кон корисниците и разрешување на конфликтите со корисниците кои што произлегуваат од имплементацијата на програмскиот библиотечен софтвер, беа дадени повеќе насоки во смерот на Библиотеката како нова парадигма. Беа нагласени квалитетот на библиотечните услуги во поглед на потребите на корисниците и креативните деловни комуникации. Посебно внимание беше посветено на пречките во комуницирањето и избегнување на конфликтите како и на техниките во

однос на решавањето на конфликтите помеѓу библиотекарите во нивните организациони единици. Беа наведени најчестите конфликти кога се работи за сегментот зајмување (COBISS 2) те понудени повеќе начини за нивното решавање.

Како посебна тема беше обработена Дисциплината на работното место како еден мошне чувствителен сегмент од секојдневниот професионален живот на библиотекарите.

Имено се наметнува едно општо согледување дека библиотечните работници како и поголем дел од профилите кои што традиционално се врзани со областа која што ја нарекуваме култура (театри, музеи, архиви, домови на култура и др.) имаат специфики во своето работно однесување односно работниот ден. Со обзир дека манифестациите во културата се поврзани со флексибилно работно време многупати доаѓа и до злоупотреба или популарно речено непотребно отсуство од работа по сопствена волја на работникот. Тоа влијае на другите работници кои што совесно си ги извршуваат работните задачи.

Семинарот беше мошне добро прифатен од колегите заради актуелноста и практичноста на темите што потврдија и бројните дискусии кои што се водеа за време на семинарот. Општа констатација беше дека и во иднина треба да се посвети големо внимание за обучување и професионално усовршување на библиотекарите како од областа на менаџирањето со институциите така и со тековни проблеми од секојдневието на секој библиотечен работник.

БИТОЛА, БАБАМ БИТОЛА

На покана од Македонско-хрватското

друштво “Марко Марулиќ” од Битола и Завод и музеј, Битола во месец април беше реализирана посета на Хрватското граѓанско друштво “Котор” од Црна Гора, при што Битола беше претставена преку изложба и реферат под име “Битола, бабам Битола”.

Изложбата се состоеше од фотографии од историјата на Битола подготвена од вишиот кустос и етнолог Здравка Маретиќ и беше сместена во прекрасната Галерија на

летниковецот “Буќа” во Тиват.

Во својство на директор на институцијата која што располага со богат фонд за минатото на Битола, на средбата го прочитав рефератот за историскиот, економскиот и културниот развој на градот кој беше дел од излагањето на трибината “Битола низ вековите”.

Настанот беше проследен со големо внимание и од неколку медиуми, а беше присутен и градоначалникот на Тиват, почесниот конзул на Р. Македонија во Црна Гора, и други високи гости.

На средбата се разговараше и за други видови на културна соработка како што се промоции на книги, размена на искуства на библиотечните и музејските работници, трибини од областа на историјата и културата на двата народи и др.

СОБРАНИЕ НА БИБЛИОТЕКАРСКОТО ДРУШТВО НА МАКЕДОНИЈА

Приредила Јелена Пејровска, директор

Триесетитретото Собрание на Библиотечарското друштво на Македонија се одржа на 15.06.2006 година во Куманово. Беа присутни поголем број на библиотечари од поголем број на библиотеки од државата како и гости од невладините организации (УНДП).

Собранието беше во два работни дела. Во првиот дел кој што беше предвиден како работен дел, на библиотечарите им се обрати претседателот на БДМ Зорка Чекичевска, а потоа јас ја презентирав предлог програмата за стратегија на библиотечното работење во Македонија.

Собранието помина доста хаотично, посебно во вториот дел кога се избираше новиот состав на БДМ. Како член на Извршниот одбор на Библиотечното друштво на БДМ заедно со колешката Наде Караџова од Прилеп се обидовме да понудиме нови концепти за организација во друштвото, барање на спонзорства за квалитетна организација на Собранието, а посебно за избор на квалитетен состав на Извршен одбор. Предлогот да се достават CV (curriculum vitae), или биографии од присутните библиотечари од сите библиотеки пред одржувањето на Собранието беше прифатено, но не и спроведено од страна на претседателот на Извршниот одбор. Изборот на новото Претседателство е извршен од само три члена на верификациона комисија без разгледување на биографиите од предложените кандидати.

Со проблемите во однос на организацијата и работата на БДМ, се стекнува мислење во библиотечната јавност која што е доволно оптоварена со кадровски и технички недостатоци, дека навистина не постои професионализам во однос на развојот на библиотечното работење во Македонија.

Со должна почит кон новоизбраните членови им посакуваме успешна работа во афирмацијата на библиотечарството во Македонија. “Климентовата повелба” беше доделена на Зорка Чекичевска, вработена во НУУБ “Св. Климент Охридски” Скопје и экс-претседател на БДМ.

Од НУУБ “Св. Климент Охридски” Битола беше организиран бесплатен превоз за библиотечарите од Југоисточниот регион за што сме посебно благодарни на раководните лица од ЕЛЕМ РЕК -Битола кои што го подржаа Собранието на БДМ и активно

почнаа да го спроведуваат законот за спонзорство кој што недавно е донесен од страна на нашето ресорно Министерство.

КУРСЕВИ ЗА КОРИСТЕЊЕ НА COBISS2/КАТАЛОГИЗАЦИЈА

Институтот за информативни науки при Универзитетот во Марибор, (ИЗУМ), Марибор, Словенија, за библиотеките од Р. Македонија, во соработка со Виртуелната библиотека на Македонија (ВБМ) во Центарот за обука на Националната установа - Универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски" Скопје, организираа курсеви за користење на програмската поддршка COBISS2/Каталогизација - почетен курс; каталогизација на монографски публикации; каталогизација на сериски публикации; каталогизација на библиографии, почнувајќи од 22 мај до 21 јуни.

На почетниот и напредниот курс за каталогизација на монографски публикации, нашата Библиотека ја испрати Јелена Петровска, виш библиотекар, на курсот за сериски публикации Николче Вељановски, библиотекар - советник и на курсот за каталогизација на библиографии Цветанка

Дамјановска, Лена Секуловска и Јоланда Бошевска.

Истите овие курсеви ќе бидат организирани и во месец септември на кои ќе присуствуваат и други колеги од нашата Библиотека. Курсевите за монографски и сериски публикации ги покриваше Министерството за култура на РМ, а курсот за каталогизација на библиографии го покриваше ИЗУМ, Марибор.

РАЗГОВОР СО МИОДРАГ ДАДАСОВИЌ

Кога и каде за првпат во Македонија почна да се работи на EBSCO - базите?

-Фондацијата Институт Отворено општество Македонија (ФИОМ) Тие се основачи на EIFL (Electronic Information For Libraries). Всушност, тие отворија тендер за соработка со некој Информациски сервис и EBSCO даде најдобра понуда. Заедно го создадоа тој JOINT . . . и EIFL и ден денес продолжи со работа ексклузивно со EBSCO. Тие имаа Меѓународен конзорциум за снабдување со информации под многу поповолни услови отколку кога директно би преговарале со нив.

Колку бази содржи EBSCO и дали се сите со полн текст? ??????????

-EBSCO е светски лидер за обезбедување на пристап до информации преку претплата на печатени и електронски списанија и

услуги. Обезбедува он-лине пристап до повеќе од 150 банки на податоци и над 13000 електронски списанија со полн текст и со апстракти. Постои повеќе од 60 години.

Како течи финансирањето. Дали преку спон-

зорство?

-Ние се финансираме мешано. Бараме и средства од владата. Но во принцип, досега финансиите доаѓале од невладини организации, или од универзитети или научни институции. Тоа се големи пари за да се бараат од членките.

Колкава е претплата за EBSCO за оваа година?

-Таа е 23000 американски долари, а членарината беше 2400 евра. Воглавно Сорос Фондацијата ја обезбедува претплатата, инаку имавме една година пауза.

Дали е искористена EBSCO-базата кај вас во НУУБ?

-Се води месечна статистика за кои бази, кои видови на информации.

Дали EBSCO - базата може да ја користат и индивидуални членови, дома и што треба да се направи за да се биде корисник?

-Да. Им се дава да пополнат пристапница за зачленување во МЕБ (Македонски електронски библиотеки) и тогаш добиваат можност за пристапување до EBSCO-базите. Ќе се регистрираат на WEB - страната на EBSCO, која може да се најде на страната на МЕБ. Ќе добијат одговор за недела дена и им се отвара шифра. Корисниците се обраќаат до Канцеларијата за југоисточна Европа во Белград, до претставникот Драган Николиќ. Исто така, оние корисници кои имаат потреба од овие информации се обраќаат до мене, а можат и да ја користат EBSCO-базата во читална Периодика, во Референтната читална.

Да ми кажите нешто за вашата работа во Библиотеката?

-Работам во НУ -УБ Скопје од 1983 година. Одреден број години сум Виш библиотекар. Работев и работам во Рефералниот центар на реферални информации - пребарување на on-line и off-line банки на податоци. Јас сум национален координатор на Македонските електронски библиотеки. Ги водам, односно ги обработувам и магистерските трудови и докторските дисертации одбранети во Македонија. Контактiram со сите Универзитети на ниво на Македонија и барам истите да ми бидат доставени.

Едно време работевте на базите на CD-ROM-ови кои можеа да се пребаруваат преку Интернет?

On-line e Dialog, Scopus i EBSCO. Off-line: Science Citation Index, Social Science Citation Index, Anti Humanity Citation Index, Ulrich catalogue на сите светски списанија. Ги имаме сите најпознати стандарди: PERINORM International ANSI, ASCI, и сл. на CD-ROM, на пример стандард за евалуација на работата на библиотеките. Имаме енциклопедии.

Разговорот го водеше Николче Вељановски

ПОВОД ЗА СРЕДБА СО

ТРАЈАНА МАРКОВСКА

Стручен соработник во библиотечната дејност во Министерството за култура. Триесет и пет години работен стаж од кои дваесет години во Министерството за култура. Од 1986 година работи како стручен соработник за архивска и библиотечна дејност која подоцна остана само како библиотечна дејност. Од 1999 до 2002 година ја води Издавачката дејност во која Министерството делумно финансира публикување на книги.

Која е Трајана Марковска?

-Родена сум во с. Дебриште, Кавадаречко во 1948 година. Кога имав осум години се преселивме во Скопје каде завршив средно образование и Филозофски факултет, група Социологија.

Кажете ни нешто за вашата улога на советник во библиотечната дејност. На кој начин соработувате со библиотеците од Македонија?

-Библиотеците конкурираат со свои проекти за кои бараат да бидат финансирани од Министерството за култура. Се до 2004 година сама ги разгледував проектите.

правев селекција и потоа предлог-програма која ја проследував до Министерот. За оние проекти кои се прифатени изготвувам договори помеѓу Министерството и библиотеците. Контактирам со раководните лица на библиотеците или лицата задолжени за нив во поглед на нивното финансирање, односно префрлањето на финансиските средства за кои изготвувам динамика, односно изготвувам планови и решенија, квартални и месечни, за реализација на финансиските средства. За ова е потребно постојан контакт со библиотеците во текот на годината. На крајот од годината го подготвувам годишниот извештај за извршената работа и реализираните финансиски средства.

Дали вашите контакти се сведуваат само на службен контакт со раководните органи на библиотеците, денес ве видовме и како член на Комисијата за доделување на наградите по

Конкурсот за најубава детска песна?

-Ми беше чест и големо задоволство да бидам во Комисијата за доделување на награди по Конкурсот со тема: **“Да ја отвориме ризницата на старите македонски заборавени зборови, да создадеме најубава песна“**. Исто така, присуствувам на поважните семинари заедно со претставниците на библиотеците. Многу често доаѓаат кај мене библиотекари кои бараат решенија не само за проблеми во библиотеците туку и за свои лични проблеми. Моите совети им се добро дојдени.

Овој разговор беше некако неочекуван, кажете ни уште нешто за вашиот работен ден?

-Мојата работа бара постојано да ги следам нормативно-правните работи во поглед на библиотечната дејност. Посебно би

го нагласила значењето за задолжителниот примерок. Ги задолжуваме сите автори или издавачки куќи во Македонија од секоја публикувана монографска или сериска публикација да ни доставуваат по пет задолжителни примероци кои ги проследуваме до Националната установа Универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски" Скопје, која пак распоредува по еден примерок како архивски депозит во НУУБ "Св. Климент Охридски" Битола и НУ - Библиотека "Гоце Делчев" Штип.

Кои се промените кои настанаа во 2004 година. Дали тоа значи дека и вашите задачи се намалиле со оглед на вашиот работен стаж?

-Во 2004 година се формира Комисија

за библиотечна дејност. Таа е составена од надворешни членови кои ја преземаат улогата на разгледување, селектирање и предлагање на проектите до Министерот. Но тоа не значи дека мојата соработка со библиотеките се ограничила. Како пример можам да ја наведат автоматизацијата на штипската Библиотека. Откако беа автоматизирани библиотеките НУУБ - Скопје и НУУБ - Битола со библиотеките од југозападниот регион, инсистирав и барав од штипската

Библиотека да изготви проект за автоматизација на библиотеките од источниот регион кој опфати четиринаесет библиотеки. Се разбира, дека во ова многу помогна и раководителот на нашиот Сектор, г-ѓа Билјана Тановска. При реализацијата на проектот беше набавена компјутерска и комуникациска опрема за сите библиотеки.

ОЦЕНУВАЧКА МИСИЈА НА ГЕНЕРАЛНИОТ ИНСПЕКТОР ЗА БИБЛИОТЕЧНА ДЕЈНОСТ ЖАН - МАРИ АРНУ ОД ПАРИЗ

(од 23-25 ноември 2005 година)

1. ПОЧЕТОЦИ НА МИСИЈАТА И РЕФЕРЕНТНИ ТЕРМИНИ

1.1 Почеток на мисијата

На иницијатива на Фондацијата Институт Отворено општество- Македонија (Foundation Open Society Institute-Macedonia) и со помош на Службата за соработка и културна дејност на Република Франција во Македонија, првата мисија на македонските библиотеки беше извршена во јули 2005 год-

ина од страна на Жан-Лик Готије-Жентес, генерален инспектор за библиотечна дејност. Една од основните цели на оваа мисија беше проучување и проценка на Предлог-законот за Библиотечна дејност, но, исто така и испитување на главните библиотеки што требаше да продолжи со оцената на одредени установи.

Како продолжение на оваа прва фаза, оцената на Библиотеката од Битола беше одредена за сегашната мисија, раководена од 23 до 25 ноември 2005 од страна на Жан Мари Арну, генерален инспектор за библиотечна дејност, по барање на Фондацијата - Институт отворено општество-Македонија со помош на Службата за

соработка и културна дејност на Амбасадата на Република Франција во Скопје, г-ѓа Јелена Петровска, директорка на Библиотеката од Битола и нејзините соработници и на професорот Добри Петровски- проректор на Универзитетот во Битола.

1.2. Референтни термин

Целта на мисијата (Види го комплетниот текст на референтни термини во анекс 2) беше да се пристапи кон оценување на активностите и организацијата на Националната установа - Универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски" Битола; посета и оцена на разните сектори и одделенија на Библиотеката, разгледување на проблемите и идните планови, заедно со раководните кадри и вработените.

Исто така, беше побарано по посетата да се изготви извештај со препораки за одржливиот развој на Библиотеката. Акцентот требаше да биде ставен на процесот на децентрализација, кој е моментално во тек во Македонија (а особено културната децентрализација). Целта на оцената беше да се предложи модел за развојот на Библиотеките на регионално ниво во Македонија.

3. БИБЛИОТЕКАТА

3.1. Статут и менторство

3.2. Податоци за Библиотеката

3.2.1. Простории и опрема

Библиотеката е сместена во композитни простории : од 1974 година со еден дел се наоѓа во објектот на старата болница на Битола (зграда од XIX век во класична архитектура), на која е додадена модерна градба од 1982 год. Стариот дел не беше преуреден со цел да биде Библиотека, додека пак новиот дел е **повеќе величествена отколку функционална градба**, со скромен архитектонски квалитет кој повеќе не одговара на моменталните норми за изградба на Библиотека.

Одржувањето на просториите се врши редовно ; додека, пак, градежното одржување на зградите е сведено на минимум. Во зима доста чести се проблемите со греењето, што претставува потешкотија како за вработените така и за читателите. Во лето проблемите со високите температури претставуваат исто така проблем. Нема

климатизација ни прочистување на воздухот.

На првиот кат се наоѓа Француската Алијанса од Битола. Во библиотеката исто така се наоѓа и Македонското научно друштво на Битола.

Вкупно, Библиотеката на Битола (внатрешни оддели и оддели отворени за читателите) зафаќа околу 2700 м².

Единствената читалница располага со околу 40 места ; комплетирана со 6 индивидуални читални кои им се на располагање на образовниот кадар.

Сала (до 120 места) во која постојано се одржуваат промоции на книги, предавања и изложби.

Просторијата за информатика (со 18 места) беше финансирана од US-AID; оваа опрема останува во негова сопственост. Таа служи за обука и за изложување на туѓата периодика.

Салата за состаноци, конференции и обука служи и како магацин за Роднокрајната збирка.

Заедно со Француската Алијанса

беше направен проект за подвижна библиотека која би ја опслужувала периферијата на Битола и околните општини. Трошоците за работата и одржувањето на оваа подвижна библиотека го спречија нејзиното спроведување во пракса.

3.2.2. Понудени услуги

Библиотеката е отворена од понеделник до петок од 7ч до 19:30ч, или 62:30ч неделно; затворена е во сабота и недела.

Зачленувањето чини околу 2,5 евра годишно, и овозможува консултирање во читалница и зајмење за дома. Другите услуги како, користење на индивидуалните читални и меѓубиблиотечно зајмење се наплатуваат дополнително.

Зајмењето е индиректно за возрастните (бројот на книги со слободен пристап е ограничен на неколку) и директно за децата. Библиотеката располага со систем кој го раководи зајмењето, COBISSEM/Зајмување.

Корисниците имаат на располагање и пристап на Интернет преку овластениот персонал.

Консултирањето за базите на податоци - особено за универзитетските корисници - се врши во Библиотеката.

3.2.3. Вработени

Тимот на Библиотеката се состои од 34 лица (Види анекс 3) од кои 10 стручни за библиотечно работење со здобиеното образование, ставени под раководство на директорката назначена од страна на Министерството за култура со мандат од четири години кој може да биде обновен (сегашната директорка г-ѓа Петровска, беше назначена во 2005 год).

Во Македонија нема почетно образование за библиотекарство; вработените се обучуваат на самото работно место.

Не постои статус на вработените кои работат во библиотеките.

Работните места во Библиотеката (како и во сите библиотеки во Македонија) не се постојани и не се пополнуваат систематски во случај на слободно работно место. Недостатокот на кадар ја наведе директорката да се обрати, директно или со посредство на НВО, на доброволци (волонтери), за целни програми кои главно се однесуваат на децата (вкреативни работилници).

Вработените ја добиваат својата плата од Министерството за култура.

3.2.4. Буџет

Буџетот на библиотеката не може да се процени според француски критериуми. Главно, тој се состои од средствата доделени од страна на Министерството за култура и од сопствените средства на Библиотеката (кои се состојат од киријата што ја плаќа Француската Алијанса за своите простории на првиот кат, од членарината и од казните за задоцнетото враќање на книгите). Вкупно буџетот за 2005 година изнесуваше околу 32 000 евра, без да се земат предвид трошоците за вработените. Буџетската сметка изгледа

вака (Бројките се во евра и заокружени):

Податоци за 2005 - Во евра

Позиции	Вкупно
Министерство за култура	
Библиотека	
Збогатување на книжен фонд	7 260
	700
	7 960
Заштита	1 620
	1 620
Трошоци за работа	4 900
	5 300
	10 200
Поправки и тековно одржување	2 000
	2 000
Надворешни услуги	1 000
	1 000
Средства по проекти (60-ти јубилеј)	3 230
	710
	3 940
Средства за саемот на книгата	1 940
	1 940
Изготвување, печатење и издавање	1 000
	1 000
Опрема	1 420
	1 420
Патни и останати трошоци	670
	670
Вкупно: Министерство	18 950
Библиотека	12 800
ВКУПНО:	31 750

Извор : Извештај за работата на НУУБ за 2005 година

Забелешка :

- Градот Битола не учествува во работењето на Библиотеката,

-Комплетирањето на библиотечниот фонд претставува втора буџетска позиција.

-Покрај за комплетирање на Библиотечниот материјал, Министерството за култура одобри средства и за посебни проекти (60-ти годишен јубилеј на

Библиотеката, Саем на книгата)

Во француски универзитет со 15 000 студенти, годишниот буџет наменет за комплетирање на библиотечниот материјал изнесува во просек 45 евра по студент.

Во јавна библиотека во француски град со 50 000 до 100 000 жители, годишниот буџет наменет за комплетирање на исечениот материјал е во просек 1 евро по жител.

Да посочиме уште еден аспект : Министерството за култура покрај редовните активности на Библиотеката финансира и проекти кои Библиотеката му ги предлага секоја година. Овој начин на финансирање е доста интересен (може да се спореди со LOLF во Франција), но е тежок за една мала структура која има потешкотии во достигнувањето на цели кои бараат сили над нејзините можности. Значи за Библиотеката претставува реална потешкотија да предлага амбициозни проекти кои не би можела да ги реализира.

Секоја друга споредба со буџетот на француска библиотека со слична големина не би имало смисла.

3.2.5. Организација

Библиотеката е поделена на 8 функционални оддели распределени во 3 сек-

тори, поставени под раководство на централна управа.

1) Сектор 1

- [Оддел комплетирање](#)

- [Оддел стручна обработка,](#)

каталогизација

- [Оддел посебни книжни фондови](#)

(списанија), вклучувајќи ги

читалниците и Одделот за деца

2) Сектор 2

- [Оддел унапредување](#)

- [Оддел библиографии](#)

- [Оддел зајмење и услуга](#)

3) Сектор 3

- [Оддел општи служби](#)

- [Оддел заштита и репро-](#)

[графија](#)

3.2.6. Книжен Фонд

Книжниот фонд се состои од околу 400.000 библиотечни единици од различни области, од кои поголемиот број се сместени во магацини (има многу малку книги со слободен пристап, со исклучок на книгите за деца) и од 215 наслови на периодика од кои 190 се уште излегуваат.

Комплетирањето на библиотечниот материјал се врши преку купување (околу 2000 библиотечни единици годишно) и преку подарок. Од 1945 год Библиотека од Битола добива примерок од секоја публикација која како задолжителен примерок доаѓа прво во Народната и Универзитетска Библиотека од Скопје, или тоа во просек би било 1 500 библиотечни единици годишно. Овие примероци се чуваат во посебен магацин.

Магацините за монографски публикации се наоѓаат во подрумот. Тие се веќе преполни, особено магацинот за задолжителен примерок. **Полиците се рудиментарни и не доволно прилагодени за добро заштита.**

Библиотеката има околу 2 линearни метри со докторски дисертации и магистерски трудови.

Магацините за периодични публикации се наоѓаат во стариот дел на Библиотеката ; условите за чување и заштита се просечни. Голем дел од овие публикации се укоричени во Библиотеката. **Ниедна публикација не е микрофилмувана.**

Библиотеката не располага со стари публикации. Библиотеката нема резерви со непроценлива вредност.

Книгите за деца се со слободен пристап во одделот за деца.

Библиотеката располага со работилница за заштита и укоричување (со еден техничар и еден млад волонтер на стаж за време на посетата) каде се врши укоричување на периодичните публикации, заштита и најбараните монографски публикации и заштита на старите или оштетени книги. Техничките средства се стари и ограничени. Материјалот што се користи е со слаб квалитет. Работата и во овој сектор како и во сите други сектори на Библиотеката, е показател на

симпатичниот волонтиризам и потврдната имагинација на вработените со цел да се прикрие недостатокот на опрема и средства за работа.

3.2.7. Каталози

Сите библиотечни единици се достапни било преку каталогот со картончиња (автор, предметна определница, наслов) напишани со кирилица и латиница, или преку OPAC, кој води до базата COBIB (Co-operative Online Bibliographic Database) која содржи околу 70 000 записи на дела објавени во Македонија, меѓу кои и неколку илјади објавени во странство - добиени по пат на подарок или купени (монографски, сериски публикации, статии од весници и списанија), во формат COMARC. Системот што се користи за класификација е Универзалната децимална класификација (на картончињата и во COBIB).

Со воспоставувањето на системот COBISS (Co-operative Online Bibliographic System and Services) во 1987 година, библиотеките од поранешна Југославија влегоа во особено интересна библиографска мрежа. Со формирањето на новите земји по распаѓањето на Југославија, COBISS продолжува да ги обединува каталозите на библиотеките, но, каталозите на секоја земја се консултираат одделно. Секоја земја е одговорна за одржувањето на своите електронски каталози. Седиштето на COBISS е во Словенија, раководено од страна на независен орган, IZUM. Народната и универзитетска Библиотека во Скопје ја врши националната координација за Македонија

Во мрежата COBISS се наоѓаат каталозите од 22 библиотеки и документарни центри во Македонија.

Библиотеката од Битола самата ја врши каталогизацијата на новонабавениот библиотечен материјал, ретроспективната каталогизација и внесувањето на записите во базата ; исто така таа ја врши и обуката на своите корисници.

3.2.8. Активности

Библиотеката има развено програмски активности во повеќе насоки : сту-

денти и универзитетски кадри, широка јавност и деца. Воглавно овие научни активности и анимации сведочат за постојаната грижа на Библиотеката да биде отворена кон корисниците и јавноста од Битола.

- Публикации и валоризација

Библиографската дејност претставува основна активност за Библиотеката, наменета главно за уни-

верзитетските корисници, но и за широката јавност. Посебен оддел работи со полно работно време за да се изработи и издаде рет-

роспективна библиографија за Битола и нејзиниот регион и библиографии на македонски автори. Овие изданија се придружени со културни манифестации (изложби, промоции, предавања), саем на книгата, интервјуа со писатели, статии во весници и честа присутност во локалните телевизии. Библиотеката издава свое списание во Библиотечен тренд што излегува секои три месеци.

Ваквата политика го валоризира идентитетот на локалната и националната култура и им става на располагање на своите читатели информации до кои често тешко се доаѓа или се наоѓаат на повеќе различни места и целосно го претставува своето богатство на книжниот фонд.

Од 1987 година, Библиотеката врши CIP (Cataloguing in publication) каталогизација за македонски издавачи, или тоа е во просек 150 наслови годишно.

Библиотеката од Битола врши автоматизација на библиотеките од југозападниот дел на Македонија, проект што влегува во својата втора фаза (оценка на досегашната работа, подготовка на извештај.)

Библиотеката има своја интернет-страница која редовно ја одржува и надградува. (www.nuubbt.uklo.edu.mk).

Анимации

Во корист на децата, Библиотеката, со помош на волонтери, разви програма на креативни работилници, и тоа два пати годишно, една во зима и една во лето. Овие активности се однесуваат на школската средина и овозможуваат пролабочена работа со децата на теми предложени од страна на волонтерите (следната работилница ќе биде на тема - националности). Работата во работилниците се изразува на различни начини (литературни, уметнички) за кои се говори доста во медиумите.

3.2.9. Резултатите во 2005

Основните податоци за активностите на Библиотеката и листата на проекти (и потреби) која ќе биде доставена до Министерството за Култура за финансирање следната година се наоѓаат во годишниот извештај на Библиотеката. Еве ги основните елементи :

Население што треба да се опслужи 100 000 жители од кои студенти (Битола и Охрид) 15 000; Вкупен број на зачленети во 2005 се 7 267 од кои: студенти 354 и деца 1 018.

Вкупно опслужено население: 7,26 %

Број на консултирана литература во читална 4 620

Број на позајмување за дома: 47 489

Број на позајмувања по жител: 0,52

Број на позајмувања по зачленети: 7,2

Забелешка :

Не е направена разлика помеѓу позајмувањата на студенти и позајмувањата во одделите возрасни и деца.

4. КОМЕНТАРИ

Оцената на една Библиотека треба да се заснова на споредби со Библиотеки од градови со слична големина, во принцип во истата земја, мерени според истите индикатори, се со цел да се донесе заклучок што ќе ја одразува реалноста на објективен начин. Очигледно е дека оваа

задача беше невозможна да се изврши во Македонија (единствената библиотека со споредлива големина е Националната и универзитетска Библиотека од Скопје, и практиката на оценување со индикатори не е воспоставена во администрацијата на македонските библиотеки). Од овие причини направени се споредби со француските статистики податоци, но не со цел да се покажат вzadoцнувањата на Библиотеката од Битола туку да се покаже кои цели би можеле да и бидат поставени во една програма за развој адаптирана на македонскиот контекст. И како што веќе беше кажано секоја споредба треба да биде придружена со длабока анализа за да не биде направена гршка во оценувањето.

На крај, за оцената да ја добие целата своја смисла, ќе беше интересно Библиотеката од Битола да се спореди со

други библиотеки со слична големина во градовите од поранешна Југославија, т.е. со библиотеки кои и припаѓаа на истата мрежа и имаа заедничка историја. Меѓутоа во недостиг на време и информации оваа задача, за која постоеше вистински интерес, не можеше да се изврши.

4.1. Позитивни страни

4.1.1. Силна структурна организација

Библиотеката има многу добра внатрешната организација. Одделите се многу добро структурирани во јасен и ефикасен функционален организам со многу малку споредни додатоци. Директорската управа ги контролира сите сектори. Вработените кои се раководители на сектор или други специфични дејности, учествуваат и во сите технички аспекти на нивните одделенија и

сектори, а не само во она што произлегува од нивната надлежност како раководител на сектор. Постои една константа во екипата на Библиотеката : вработените покажуваат голема посветеност на работата поддржана од страна на директорската управа чие секојдневно присуство во одделите на Библиотеката е начин да се одржи динамиката и на едните и на другите. Имајќи ги предвид недостигот на кадар, недоволните ресурси, условите за работа, скромната стапка на професионализација на вработените, се заклучува дека постигнатите резултати претставуваат секојдневна авантура и предизвик.

4.1.2. Активности

4.1.3. Сила на убедување во располагање во корист на заедницата

Како заклучок, ќе ја истакнеме силата на убедување покажана во корист на корисниците, и во корист на заедницата. Оваа можност, поврзана со особената способност за работа, ја зајакнува ефикасноста на тимот што работи во Библиотеката. Но, што се однесува на функционирањето, Библиотеката од Битола го достигна максимумот на своите можности.

4.2. Спорни точки

Библиотеките на поранешна Југославија имаа одреден број на квалитети (особено колективниот каталог) но и одреден број недостатоци. Независно од секаква споредба со искуствата од западна Европа, системот на југословенските библиотеки заостануваше во поглед на опремувањето (било да се работи за градбите или за средствата ставени на располагање) и во поглед на самото сфаќање за библиотекарството обележано од советските методи. Формирањето на нови држави ги откри на јасен начин поранешните нееднаквости, каде Македонија не претставува исклучок. Библиотеката од Битола ги конкретизира недостатоците напоменти погоре, и покажува колку е важно да се постават високи цели во повеќе сукцесивни фази за да се достигне посакуваниот брз развој.

4.2.1. Нејасни мисии

На административен план, статусот и задачите на Библиотеката од Битола не се јасно дефинирани. Моментално постои сплет од повеќе фактори, меѓу кои историскиот фактор е исто така важен.

Од 2003, во рамките на процесот на децентрализација, новиот назив на библиотеката, в Национална установа - Универзитетска библиотека ја дефинира како универзитетска библиотека. Оваа административна реалност би требало јасно да надвлее но, **нејасностите остануваат поради досегашните мисии што ги врши Библиотеката (универзитетска библиотека и јавна библиотека)**. Од друга страна, називите (секако во преводите на англиски и француски јазик но сомнежет се чини не дозволен) продолжуваат да ја спомнуваат вградската мисија (т.е. како јавна библиотека) ; нејасностите се зголемуваат и поради буџетот кој доаѓа само од Министерството за култура за финансирањето на активностите и вработените. Тоа што градот Битола на учествува во функционирањето на Библиотеката, ја прави ситуацијата уште повеќе збунувачка.

4.2.2. Сложени мисии

Потребите на универзитетските читатели во однос на литературата (традиционална или електронска) се големи и нивните цели не соодветствуваат сосема со оние на библиотека за деца и возрасни. Во поволни услови, со доволно финансиски и

технички средства, оваа двојна мисија со право се смета за сложена и тешка за извршување; во помалку поволни услови, таа е речиси невозможна. Оваа констатација беше направена во поголемиот дел земји од запад кои најпосле ги одвоија двете мисии

(во Франција само една библиотека го има зачувано статусот градска и универзитетска библиотека, но овај пример не би бил поучен за Библиотеката од Битола).

За да бидеме објективни треба да се каже дека примери на истражувачки библиотеки (дури и национални) кои вршат и функции на јавна библиотека не се ретки во светот ; најчесто се работи за стари модели или преодни фази во развојот на еден библиотечен систем .

Универзитетска мисија

Во сегашната ситуација, се заклучува дека универзитетската мисија на Библиотеката од Битола е малку видлива и очигледно не многу ефикасна или недовлно користена. Според бројот на зачленети студенти и според бројот на извршени позајмувања (за во читалница или за дома), таа очигледно не одговара ни на потребите на студентите ни на потребите на академскиот кадар. Оваа констатација се потврдува со малиот број на ново набавени книги ; иако факултетите ја набавуваат својата сопствена литература, универзитетската библиотека не ја нуди основната литература во потребните области на Универзитетот од Битола (наука, економија). Што се однесува до консултирањето на базите на податоци, тие најпрво ја даваат локацијата на бараната литература, а не самата литература; меѓутоа меѓубиблотечно позајмување во целост е сеуште скромно, што остава да се претпостави дека **она што им треба на универзитетските читатели ќе го барраат на друго место.** За да не правиме и понатаму опасни споредби (поради горенапоменатите причини), еден европски универзитет со 15 000 студенти располага со книжен фонд и со технички средства кои се неспоредливи со оние што ги нуди Библиотеката од Битола. Тој исто така располага со неопходните средства за обновување и комплетирање на книжниот фонд во зависност од зголемувањето на потребите.

Мисијата на Јавна библиотека

Неколку броеви ќе ни овозможат да ги определиме достигнувањата на Библиотеката од Битола

Споредбата е направена меѓу: Битола и Франција

Зачленети (во однос на населението што се послужува)

Битола	7,5 %
Франција	16 %

Позајмувања/зачленети: 7,2
34

Позајмувања/жители 0,52
5,5

% Деца 14 %
35 %

Забелешка :

Бидејќи податоците од Библиотеката од Битола не беа јасно поделени според вообичаените категории (возрасни, деца, студенти), зачувани се глобалните броеви.

Во Франција, според податоците од Дирекцијата за книгата и читањето, Битола спаѓа во категоријата на градови од 50 000 до 100 000 жители

Иако, благодарение на инвен-

тивноста и волонтаризмот на вработените во Библиотеката, недостатоците во делот на јавната библиотека се помалку видливи отколку во универзитетскиот дел, сепак книжниот фонд во рамките на јавната библиотека е мал.

Не беше можно да се пристапи кон социолошко проучување на градот Битола за да се проучат потребите на оддалечните населби од центарот на градот, како и потребите на школската средина. Во секој случај би било интересно да се пристапи кон проучување на овие категории, на оние кои се членови на Библиотеката и на оние кои не се, за да може следствено на тоа да се утврди стратегија за да се развијат методите на работа на Библиотеката и нејзината политика во однос на книжниот фонд. Имајќи го предвид

сегашниот книжен фонд, неговата природа, малиот степен на негово зголемување и обновување, мала е веројатноста дека бројот на членови би можел да се зголеми без длабоки промени на документарната политика.

Технички средства

Зградите кои се изградени во почетокот на д80 год на минатиот век, но со многу постари библиотечни и архитектонски замисли, денес се неприлагодливи и претставуваат пречка за развојот како на универзитетската мисија така и на мисијата на јавна библиотека. **Нефункционална, величествена архитектура, стар и неадаптиран мебел, на вработените во Библиотеката им треба огромна имагинација за да ги натераат читателите да ги заборават овие пречки.** Во поголемиот дел библиотеки, јавни или универзитетски, денес не се прифаќа да нема барем минимум прирачници за тековна употреба во читалниците; сепак во читалницата на Библиотеката од Битола нема ниту еден прирачник.

Што се однесува до Детскиот оддел, тој има на располагање само една просторија од која две третини е зафатена со полиците за книги што остава многу мал простор за активностите на децата, како што е замислено во јавните библиотеки.

Заклучок

Библиотеката од Битола е одличен инструмент за работа, кој се создаде со текот на годините благодарение на перспективната, интелегентна и стрплива визија на нејзината директорска управа, со барањето на конкретни иницијативи за да се дадат одговори на прашањата од нејзините читатели, заобиколувајќи го недостатокот на финансиски и технички средства, и правејќи од својата двојна мисија стратешки адут во корист на Јавната библиотека и на Универзитетот. Оваа двојна мисија беше позитивна страна во текот на минатите децении, во фаза на развој и привлекување на читатели. Но, независно од недоволните финансиски средства, денес тоа претставува голема пречка за универзитетската мисија која не може да служи како инструмент за работа во согласност со потребите на образованието и научно-истражувачката дејност на

едно повисоко ниво. Паралелно на тоа, јавната библиотека не се задоволува со простории кои одразуваат застарена слика на библиотеките.

И покрај напорите на директорската управа и вработените, ни едната ни другата мисија не ги достигнуваат успешно своите цели. Останува, потпирајќи се на децентрализацијата, јасно да се одделат двете мисии согласно со меѓународните препораки кои служат како вообичаени рефернциии.

Во наредниот број ќе бидат изнесени предлозите за иден развој на библиотеката.

Превод од француски Јасминка ????????

ПОПУЛАРИЗАЦИЈА НА КНИГАТА ПРЕДАВАЊА, ПРОМОЦИИ, ИЗЛОЖБИ

Приредил Дражи Кабровски

04.01.2006 г.

Креативна работилница

“ЗАЕДНО ПО СНЕГОТ ДО БИБЛИОТЕКАТА“

На оваа, по трет пат организирана креативна работилница за време на зимскиот распуст беа опфатени над **150** ученици до четиринаесетгодишна возраст. Целта за организирањето на оваа работилница беше заедничко дружење и запознавање на децата и збогатување на нивните креативни и инвентивни способности преку обработката на разни тематски содржини за време траењето на работилницата.

20.01.2006 г.

ПРИРЕДБА на децата од креативната работилница за нивните родители на ден 20.01.2006 година со почеток во 10.00 часот во салата за промоции на Библиотеката. На приредбата беа изведени неколку точки кои побудија голем интерес кај присутните гости.

17.02.2006 г.

ПРЕДАВАЊЕ

По повод 20 февруари Денот на претседателите на Америка, беше одржано предавање во салата на Библиотеката под наслов “Од Џорџ Вашингтон до Џорџ Буш - историското и популарно наследство на американските претседатели”. Предавањето беше организирано од Американското катче од Битола и НУУБ “Св. Климент Охридски” од Битола. Предавач беше г-дин Мајкл Орлански од Америчката амбасада во Скопје.

27.02.2006 г.

ПРЕДАВАЊЕ

Американското катче Битола во соработка со НУУБ “Св. Климент Охридски” од Битола, организираа презентација во чест на февруари - месец на **Афро-Американската историја** под наслов “Животните достигнувања на - Роза Паркс - и нејзините постојани придонеси во општеството”. Презентацијата ја одржа **Анита Пик** - извршен директор на “Роса & Рејмонд Паркс”, Институт за саморазвој од Детроит, Мичиген.

13.03.2006 г.

ТРИБИНА

БИТОЛСКИТЕ ЕВРЕИ

По повод годишнината од депортацијата на битолските Евреи во фашистичките логори на смртта, Општинскиот одбор на Сојузот на борците од Битола, Македонското еврејско друштво и НУУБ “Св. Климент Охридски” од Битола организираа Трибина.

На Трибината настапија: **Димитар Димитровски - Такец, Ѓорѓи Димовски Цолев, м-р Јован Кочанковски, д-р Никола Димитровски, Димитар Богдановски, Иле Талевски, Владимир Алтипармаков, Борче Богдановски, д-р Александар Стерјовски, Здравка Маретиќ** и други научни и културни работници од Битола.

Како пропратен дел од Трибината, Библиотеката приреди изложба на книги од

историјата на Евреите и книги од еврејски писатели што ги предлагаме за читање, а преку видеобимот беа презентирани разни документи и фотографии за Евреите од Втората светска војна.

13.03.2006 г.

ВЕЧЕР НА ПРИКАЗНИ

- **Африканска приказна** со музика од харфа. Аниматори: **Солен, Мари и Штефи**. Во организација на **Француската Алијанса и НУУБ “Св. Климент Охридски”** од Битола.

(**Зекеје е од Камерун, од племето Бамилеке е толку мал што никој не го забележува. Тој сака да се покаже пред неговото племе дека не е толку незначителен и затоа одлучува да го спаси неговото село од лошата змија Питон која ги јади жителите за време на попладневниот одмор... Текстот беше читан на француски јазик, но благодарение на сцената тој беше разбирлив за сите).**

21.03.2006 г.

ЛИТЕРАТУРЕН КОНКУРС

По повод **Светскиот ден на поезијата**, Библиотеката расапиша награден литературен конкурс на тема: “**Да ја отвориме ризницата на старите македонски заборавени зборови - да создадеме најубава песнаг за ученици од петто до осмо одделение. Конкурсот започна на 21 Март и траеше до 10 Април 2006 г. Резултатите беа објавени на 9 јуни, по по повод Денот на културата (10.06.2006).**

За Конкурсот беа предвидени пропозиции од кои би навеле неколку: секој учесник може да се натпреварува само со

една песна; песната не смее да биде претходно, нити објавувана нити наградувана; песната треба да е изворен труд пишувана на македонски јазик; учесници можат да бидат сите ученици од V до VIII одделение.

24.03.2006 г.

ПРИРЕДБА ЗА РОДИТЕЛИТЕ на учесниците на креативната работилница “Заедно по снегот до Библиотеката”.

24.03.2006 г.

ПРОМОЦИЈА НА ДВЕ КНИГИ

На овој ден со почеток во 18.00 часот во Библиотеката беше одржана промоција на следните две книги: “**Зинат чевел**” и “**Од незаборавот**” од поетот **Методија Христовски** од Битола. За книгите говореа и извадоци читаа **м-р Зора Русомарова-Теговска** и **проф. Николина Поповска**. Книгите се самостојни изданија на авторот.

27.03.2006 г.

ПРЕЗЕНТАЦИЈА

Библиотеката и Институтот “**Евро Балканг Скопје**” организираа презентација на **Електронска новинска архива (ЕНА)**. Основната дејност на ЕНА е архивирање на дневен и периодичен печат (на македонски и албански јазик) во електронска форма, во рамките на една дигитализирана архива, која е погодна за лесно и брзо пребарување според различни критериуми (автор, извор, вре-

менски период, личности, организации, област, клучни зборови).

29.03.2006 г.

ПРОМОЦИЈА

Во салата за промоции на Библиотеката, Друштвото на психолозите од Битола одржа промоција на прирачникот “**Намалување на штети и ХИВ**” од група автори.

10.04.2006 г.

ТРИБИНА

“**Трговија со луѓе, дрогата и ХИВ**” беше

насловена Трибината која се одржа во салата за промоции на Библиотеката во понеделникот, со почеток во **12.00** часот.

19.04.2006 г.

КНИГА И ЦВЕТ

По повод “**Светскиот ден на книгата**” продолжува традиционалното доделување на **книга и цвет** на наши редовни и примерни читатели и доделување на награди и дипломи на највозрасен и најмлад читател на Библиотеката. Наградата кај возрасните му беше доделена на г-дин **Баловски Никола** (79), а кај најмладите на **Марковски Гоце** (3).

19.04.2006 г.

КНИЖЕВНА СРЕДБА СО ЛУАН СТАРОВА

Промоција на “**Ервехе**”: книга за една мајка за која во **2005** година ја доби наградата **вСтале Поповг**. На промоцијата, на гостите им беше подарувано по една книга и цвет по повод Светскиот ден на книгата и авторските права. Оваа средба и промоција ја организираа **НУУБ “Св. Климент Охридски”, Француската алијанса од Битола и Амбасадата на Р. Франција** во Скопје. На

промоцијата присуствуваше и почесниот конзул на Франција г-ѓа **Каљони Кривашија Стилиновиќ**.

28.04.2006 г.

ПРОМОЦИЈА НА ДВЕ КНИГИ

“Избори и медиуми” од М-р **Благоја Нинески** и “Фиромвизија - 2005” од **Димитар Спасевски**.

28.04.2006 г.

ПРОМОЦИЈА НА КНИГАТА

“Лавиринт на страста” од младата битолска поетеса **Катерина Димовска**

17.05.2006 г.

ХРВАТСКА КУЛТУРНА ДЕЛЕГАЦИЈА ја посети Библиотеката при што поминаа низ сите Оддели. При посетата изразија голем интерес за работата на Библиотеката како установа од национален карактер во државата заради понатамошна соработка со

сродни институции во Хрватска.

06.06.2006 г.

ПРОМОЦИЈА НА ДВЕ КНИГИ ОД ФЕРИД МУХИЌ

Во вторникот во 19 часот, љубителите на пишаниот збор имаа ретка можност да се сретнат со две длабоки филозофски дела, “Логос и хиерархија” и “Потомци на боговите”, а воедно и да уживаат во излагањето на волшебникот на зборот проф. д-р **Ферид**

Мухиќ.

Промотори на книгите беа проф. д-р **Вера Георгиева Петкова** од (Институтот за филозофија - Скопје) и проф. д-р **Златко Жоглев** (Продекан на Педагошкиот факултет во Битола). Како пропратен дел на промоцијата во холот на Библиотеката беше поставена **Изложба** насловена: “**ФЕРИД МУХИЌ ЖИВОТ И ДЕЛО**”.

10.06.2006 г.

ДЕН НА КУЛТУРАТА

На **09.06 2006** година, (петок) во салата за промоции со почеток во **12** часот Библиотеката организира доделување награди по повод конкурсот распишан на **21.03.2006** година по повод **Светскиот ден на книгата**, на тема: “**Да ја отвориме ризницата на старите македонски заборавени зборови, да создадеме најубава песна**” и предавање на тема: “**Феноменот новосоздадена лирика - песна во фолклорен стил**”. Предавањето го одржа проф. д-р **Јордан Стојановски** од Педагошкиот факултет Битола, а наградите по конкурсот ги врачи г-ѓа **Трајана Марковска**, стручен соработник во библиотечната дејност при Министерството за култура на Р. Македонија. Првата и втората награда беа доделени на Ана Марија Гроздановска од ОУ “**Коле Канински**” (VII одделение) за песните “**Ткаеж на свеќа**” и

“Пуста младост”, додека пак третата награда му припадна на Флорина Бакиевска од ОУ “Св. Климент Охридски”(VII одделение).

На **10.06.2006 г.** беа организирани следните активности:

- презентација на најновите форми на библиотечното работење во периодот од 2004 до 2006 година;

- презентација

на материјал изготвен од учесниците на летни и зимски креативни работилници;

- презентација на видео материјал од Светскиот ден на книгата 2006 година.

20.06.2006 г.

ТРЕТ САЕМ НА КНИГАТА 2006

Под покровителство на Министерството за култура на Р. Македонија а во организација на Националната установа - Универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски” од Битола од **20 до 25 Јуни 2006 година** се одржа третиот традиционален “Саем на книгата - Битола 2006”.

Свеченото отворање на Саемот беше на 20 Јуни (вторник) во 20.00 часот во просторот на “Завод и музеј - Битола”, со културно уметничка програма, а пригоден говор

имаше министерот за култура на Р. Македонија г-дин Благој Стефановски.

На Саемот зедоа учество триесетина издавачи од Македонија и претставници од неколку странски издавачи од Србија и Хрватска со најнови изданија бестселери, стручна литература, аудио и визуелен материјал и др.

Годинашниов Саем на книгата беше спонзориран од: Млекара “Идеал - Шипка”Битола, “Млин Стојчев - Битола”, “Скопска пивара - Скопје” и др.

30.06.2006 г.

ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ПРОЕКТ

Во организација на Библиотеката и УНИЦЕФ од Битола во петокот, во **12 часот** се одржа презентација на проектот “КРЕА-

ТИВНИ РАБОТИЛНИЦИ” (нови начини на работа во Библиотеката). Од одржаните три работилници, “Јас во светот на книгата” (зимска, 2005), “Лето во библиотеката” (летна, 2005) и “Заедно по снегот до библиотеката” (зимска, 2006) беа презентирани детските активности. На крајот беше изведена пригодна програма на деца од повеќе националности кои учествувале во креативните работилници. Во холот на Библиотеката беше отворена изложба на детските творби

26.01.2006 г.

ИЗЛОЖБА НА ЦРТЕЖИ изработени од децата учесници на Креативната работилница “Заедно по снегот до библиотеката”.

30.01.2006 г.

ИЗОЛОЖБА НА КНИГИ

“Григор Прличев - живото и дело”

По повод 30.01.1830 година, роденденот на големиот македонски поет, афтобиограф и преведувач **Григор Прличев**. Изложбата беше поставена во холот на Библиотеката и претставуваше комбинирана поставка на книги и фотографии од овој поет кој во 1860 на конкурсот во Атина ја освои првата награда “Ловоров венец” за поемата “Сердарот”, или преведена на грчки “О Арматалосг.

30.01.2006 г.

ИЗЛОЖБА НА КНИГИ

“Ви предлагаме за читање”

Од новопристигнатите книги во Библиотеката во една од витрините беа изложени бестселери и хит книги за читање, од домашни и странски писатели.

09.02.2006 г.

ИЗЛОЖБА НА КНИГИ од творештвото на рускиот писател **Фјодор Михајлович Достоевски** по повод 125 годишнината од неговата смрт. Делата на овој писател во нашата Библиотека секогаш се на врвот на листата на најчитани книги и се дел од лектирата во средните училишта во Македонија. Изложбата беше поставена до 04.03.2006 г.

8 Март 2006 г.

ИЗЛОЖБА НА КНИГИ

“ЖЕНИ ПИСАТЕЛИ ОД МАКЕДОНИЈА”

За одбележување на празникот 8

Март - Денот на жената, Библиотеката од својот постоечки книжен фонд организира изложба на книги во холот на Библиотеката. На изложбата беа застапени 50 писателки од Македонија со оклу 100 монографски публикации.

20.03.2006 г.

ИЗЛОЖБА НА КНИГИ

“21 Март - Светски ден на поезијата”

Во холот на Библиотеката беа презентирани 150 монографски публикации од 130 македонски и светски писатели - поети.

31.03.2006 г.

IN MEMORIAM – ИЗЛОЖБА

Почина полскиот писател **СТАНИСЛАВ ЛЕМ во 85 година** од животот, во **Краков**. Пишуваше дела со тематика од научната фантастика со кои достигна светска слава. Неговите романи се преведувани на многу светски јазици и продавани во милионски тираж ширум светот. Станислав Лем се вбројува во редот на најчитани писатели во Библиотеката. Најпознати негови книги се: “Соларис”, “Непобедлив”, “Човекот од Марс” и други.

19.04.2006 г.

ИЗЛОЖБА НА КНИГИ

Промоцијата на книгата “Ервехе” од академикот, писател и прв амбасадор на Р. Македонија во Шпанија и Португалија г-дин **Луан Старова** беше проследена со изложба на која можеа да се видат книги и објавени текстови во пишаните медиуми за овој современ писател, преведувач, приредувач и автор на предговори и поговори во многу книги. Старова пишува на македонски и албански јазик.

24.05.2006 г.

ИЗЛОЖБА

ЗА СЛОВЕНСКИТЕ ПРОСВЕТИТЕЛИ

Во чест на Денот на словенските просветители браќата **Кирил и Методиј, 24 Мај**, беше организирана изложба во холот на Библиотекаџата, од **20 до 31 Мај**.

05.06.2006 г.

ИЗЛОЖБА

“ФЕРИД МУХИЌ ЖИВОТ И ДЕЛО

На изложбата беа изложени сите книги од овој автор негови текстови објавени во печатените медиуми и списанието Филозофија каде тој е редовен соработник. Оваа изложба беше поставена во холот на Библиотекаџата како составен дел на промоцијата на неговите две најнови книги кои беа промовирани во Библиотекаџата на 06.06.2006 година.

САЕМ НА КНИГАТА - БИТОЛА 2006

Приредил Науме Ѓорѓиевски

Во организација на Националната установа - Универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски, под покровителство на Министерство за култура, во просториите на Завод, музеј - Битола од 20-25 јуни се одржа традиционалниот трет по ред Саем на книгата - Битола 2006. Свечената програма започна во вторникот во 20 часот со хорска изведба на младинскиот женски хор при КУД “Стив Наумов - Битола”. Учество зедао и

Митко Апостоловски, глумец од Народниот театар - Битола и ??????????

Саемот го прогласи за отворен министерот за

култура г-дин Благоја Стефановски.

На Саемот зедао учество над триесетина издавачи од Македонија: Матица Македонска, Топер, Три, Култура, Алеф, Хабардов центар, Феникс, Икона, Слово, Магор, Мартина, Штрк, Ник-лист, Ми-ан,

Ѓурѓа, Макавеј, Македонска Искра, Универзален живот, сите од Скопје,

Институтот за старословенска култура - Прилеп, Завод и музеј - Охрид, Едиција Комерц и Апекс од Битола И покрај тоа што

времето од три години не е голем период, интересот со кој доаѓаат издавачите е дов-

олен показател дека битолчани се големи љубители на книгата. Оваа година тие можеа да видат околу 10.000 наслови од сите

жанрови како и најновите македонски изданија и преводи на повеќе светски бестселери на македонски јазик. Не беше пропуштена нити литературата за најмладите читатели, тука беа и детските енциклопедии и лексикони. Исто така издавачите понудија литература од соседните држави Србија и Хрватска. Тука посебно би ја истакнале психолошката и филозофска литература и литературата од областа на информатиката.

Еве што ни рече менаџерот за пласман на Матица Македонска, г-н Никола Павлевски по овој повод, “По трет пат доаѓаме во Битола. Сме биле и на други

саеми во Македонија, но сепак сметаме дека битолчани поголеми љубители на пишаниот збор. Намера ни е да ги популаризираме книгите на нашата Издавачка куќа. Донесовме околу илјада наслови. Имаме преводи на македонски јазик на светските бестселери како што се “Папата Јована” од Дона Вулфолк Крос, “Теорија на хаосот” од Џонатан Раб, “Бележникот на Микелоанџело”, од Пол Кристофер. Имаме речници на англиски и германски јазик. Историски книги од Илинденскиот и пост-Илинденскиот период. Имаме едџии на

проза и поезија. Тука се најновите книги “Убавицата и мародерот” на Божин Павловски и “Остров во окото” на Паскал Гилевски. Ние ги претставуваме и бестселерите преведени на српски јазик од издавачките куќи “Клио” и “Народна књига” од Белград и други”.

Во име на Библиотеката и во мое име им се заблагодаруваме за отстапениот простор на Завод, музеј - Битола, на спонзорите млекара “Идеал - Шипкаг и “Млин Стојчевг од Битола, и “Скопска пивара - Битолаг, посебно на вработените од Библиотеката кои се погрижија да го подготват просторот со потребните средства на кои требаше да бидат изложени книгите.

ОДДЕЛ ЗА ЗАЈМУВАЊЕ И УСЛУГА ЗА ВОЗРАСНИ

БИБЛИОТЕКАРИТЕ ВИ ПРЕПОРАЧУВААТ

*Приредила
Гордана
Марковска*

1. ТЕОРИЈА НА ХАОСОТ - Џонатан Раб
2. ПРИКАЗНАТА ЗА МУРАСАКИ - Лајза Делби
3. БЕЛЕЖНИКОТ НА МИКЕЛОАНџЕЛО - Пол Кристофер
4. БИТОЛИЈАДА - Владимир Костов
5. ДВАЕСЕТТАТА СОПРУГА - Инду Сундерсан
6. ПРАЗНИКОТ НА РОЗИТЕ - Инду Сундерсан
7. ОД МОЈСЕЈ ДО МУХАМЕД - Жан Пјер Избутс
8. УБАВИЦАТА И МАРОДЕРОТ - Божин Павловски
9. ДУШАТА НА СКУЛПТОРОТ - Џејн Аркат
10. ДАВИДИВА ЦАРИЦА - Индија Еџхил
11. СМАРАГДНА ЗЕМЈА - Ан и Данијел Мероа - Живоџан
12. ПЕШТЕРА НА ИДЕИ - Хозе Карлос

Сомоза
13. ЗАМОЦИ НА ГНЕВОТ - Алеандро
Барико

ОСВРТ КОН ДЕЛОТО “ПАПАТА ЈОВАНА” ОД ДОНА ВУЛФОЛГ КРОС

Приредила Гордана Марковска

Овој роман е сеопфатна историска драма, која што отсликува турбулентни настани од 9 век - ограбувањата на катедралната црква Св. Петар од страна на Сарацените, испреплетувајќи ги настаните со најкрвавите и најужасните средновековни конфликти. Фабулата се базира врз животот на една од најконтроверзните личности во историјата на човештвото позната под името Папата Јована. Преправена во маж, оваа исклучителна и фасцинантна жена ја насочува својата бунтовност кон средновековните општествени структури и норми. Земајќи ја наметката

од својот убиен брат, Папата Јована заминува во манастирот Фулда каде е примена во редовите на братството. Џон Англикус е нејзиното ново име со кое станува голем христијански ученик.

Извонредно талентирана, Јована успева да стигне во Рим каде се заплеткува во опасна мрежа на љубов, страст и политика. Триумфално надминувајќи ги сите ужаси, искористувајќи ги сите можности, успева да застане на највисокиот трон на христијанството.

И покрај тоа што никој со сигурност не може да го потврди постоењето на Папата Јована, читателот толку се соживува со неа што не би се согласил таа да е имагинарна

личност, бидејќи е жена херој, која со силата а својот карактер ја игнорира пораката на историскиот момент во кој живее.

“ЗАЕДНО ПО СНЕГОТ - ДО БИБЛИОТЕКАТА”

Приредил Илче

Сџојановски,

координатор на Креативна работилница

НУУБ “Св. Климент Охридски”

Битола по трет пат ја организираше својата Креативна работилница со цел да ги анимира

креативните можности и способности на најмладите читатели. Целта на овие програмски активности беше децата од различни етнички припадности што живеат во Битола да се дружат, а тоа дополнително да мотивира соживот, толеранција и културна размена на искуства. Работилницата се одвиваше во текот на зимскиот распуст, почнувајќи од 04-20 јануари 2006 година. Темите беа разновидни: “Да цртаме зима”, “Ние го славиме

Бајрам, но сакаме да знаеме кои се вашите празници”, “Коледе бабо коледе, дај ми едно костенче!”, “Кога ќе пораснам, сакам да

бидам. ..”, “На кого ќе му падне парето?”, “Моите баба и дедо се облекуваат вака”, “Сите деца на светот се навивачи за мир”.

Работилницата ја посетија над 150 деца на различна возраст од 4-14 -годишна возраст, односно деца од I до VIII одделение.

Децата беа од македонска, албанска, турска, влашка и српска националност. На крајот од дружењето децата изразија желба повторно да го искористат летниот распуст во дружење со книгите на истиот начин преку креативно изразување.

Реализатори на програмата беа: Николовска Дијана, Рунтевска Антула и Јакимовска Елена сите дипломирани на Педагошкиот факултет во Битола.

20.03.2006 г.

НАСТАВНИ ЧАСОВИ ВО БИБЛИОТЕКАТА

Во понеделникот со почеток во 8.00 часот наставничката по македонски јазик при Основното училиште вГоце Делчевг, Емилија Прчкова, одржа три часови со ученици од 6 одделение, во Детската библиотека.

23.03.2006 г.

УЧИЛИШТЕ И БИБЛИОТЕКА

По повод Светскиот ден на поезијата во салата за промоции се одржа наставен час по македонски јазик за осмите одделение од ОУ “Гоце Делчев” и “Ѓорѓи Сугарев”. На овој заеднички час по македонски наставничките од овие училишта со учениците ги обработија писателите односно поетите: **Блаже Конески, Константин Миладинов и Коста Рацин.**

РАЗГОВОР СО ПРОФЕСОРОТ

ФЕРИД МУХИЌ

Д-р Ферид Мухиќ е редовен професор, предава Историја на филозофија од Бекон до Хегел и Современа филозофија на Универзитетот вСв. Кирил и Методиј” во Скопје. Дипломирал во Скопје, магистрирал и докторирал во Белград. Како Фулбрајтов стипендист, една година бил на пост специјалистички студии во САД. На Универзитетот, предавал и Социологија, Социјални теории, Естетика, Логика, Херменевтика, а за прв пат ги вовел и почнал со предавања Филозофска антропологија, Филозофија на религијата и Филозофија на политиката. Во звањето визитинг-професор по предметот Contemporary Western Thought (Современа западна мисла) предавал на повеќе универзитети во Европа, Сад, Малезија. Досега ги објавил книгите: “Критички методи”, “Доминација и револуција”, “Филозофија на иконокластиката”, “Мотивација и медитација”, “Фалцо Прегринус”, “Штитот од злато”, “Macedonia - Catena mundi”; (македонски и англиски), “Sto koraka nazad”, “Study in fragmentation and despair”, “Ne zaboravi Bosno”, “Дим угарка снова”, “Ноуменологија на телото, Јазикот на филозофијата”, “Чадот од догорчето на сонот”, “Смислата и доблеста”, “Логос и хиерархија”, “Мислење во акција”, “Doctor Solaris” (makedonski, angliski, francuski), “Nukh ka dhe aq vend”, “Лицето на човекот”, “Доверба во себе” и “Потомци на боговите”.

Застапен е во филозофски и книжевни антологии во САД, Британија, Франција, Германија, Австрија, Малезија, Турција, Италија. Преведуван е на англиски, албански, арапски, германски, француски, италијански, малајски, турски и полски јазик.

Кој ве инспирираше за да го одберите правецот на вашата филозофија?

-Ме инспирираше тоа што на ниеден друг факултет немаше место. Требаше да бидам сликар. Бев примен на Академијата во Белград. Веднаш по земјотресот во 1963 година почнав со сериозни амбиции и доста добри препораки и проценки од професорите таму, но бидејќи Скјопје беше сè уште со рани, па ме влечеше душата тука и некаде во ноември реков сепак ќе се вратам назад и тамам се вратив откако дознав дека има место само уште на Филозофија, брат ми ми јави, тој студирше медицина и така почна филозофијата и јас да се дружиме.

Прва ваша публикувана книга која ви била најдрага од почетоците?

-Човек не може да прави тука разлика меѓу своите деца. Има една математичка нелогичност. Ако мама има една љубов дали мама ќе го сака сто на сто, а ако мама има десет деца дали секое дете ќе го сака со десет на сто за да направи сто на сто, така е во љубовта кон децата така е и кон книгите. Не

издвојувам ниту една. Некои ги гледам со повеќе внимание затоа што биле лошо отпечатени, па ми е жал за нив како да немале многу среќа да дојдат во добри раце. Но сепак, тоа се мои книги. Секоја е прва. Јас не издавам книги по рутина, јас не штанцам книги сериски. Еве сега излегоа две книги и секоја од нив е апсолутно самостоен и целовит резултат и плод. Да, паметам кога излезе мојата прва книга, но ја имам истата радост кога излезе сега најновата,

Имате широк опус на пишување?

-Ете јас видов дека има дваесет и три

книги досега. Она што е, е доста широко и во сферата на мојата професионална активност. Тука има од социолошки и филолошки книжевни студии, од естетика, од онтолошки и од таканаречени фундаментални истражувања од историја на филозофијата, има и белетристика, има и поезија, Имам објавено три книги поезија.

Вашата професија, а секако и филозофијата како предизвик и цел на вас самиот, досега, дали ве задоволува и дали сметате дека имате читателска публика која ве разбира? Во која мера имате сопствена цел во она што го работите?

-Јас мислам дека нема книга што човек не може да ја разбере. Не ги разбираам оние кои пишуваат за само еден тесен круг на апстрактни читатели, јас просто пишувам книга за да може да биде разбрана од било кого и таа влегува во сопствен живот со кого и како јас и посакувам сè најдобро. Може човек да пишува и за некои конкретни луѓе и да се радува кога тој или таа ќе ја прочита книгата и ќе сподели некои свои ставови. Но во основа не сум за онаа херметичка идеја дека постојат неразбирливи книги. Постојат книги кои некои луѓе сакаат да ги читаат, некои не сакаат, но било која книга ќе најде човек што ќе ја разбере.

Имате хоби?

-Имам. Колку сакате. Планините, пливањето, пинг понгот, кучињата, дружењето со пријателите. Имав доста широки хоби и ако не ги држам под контрола, не би излегла ниедна моја книга.

Во Ноуменологија на телото ги споменувате јогата, упанишадите и често го споменувате врвот?

-Врвот, се знае, тоа е нашето најдобро

дело што ќе го направиме во животот. Врвот не се победува. Врвот не е противник. Кога ќе каже некој, “Го освоив врвот”, “Го победи-вме врвот”. Тоа е бесмислица, тоа не е врв. Врвот не е менување на место. Вистинскиот

врв е внатрешната ситуација во која се искачуваш со многу внимание и сериозна внатрешна концентрација. Јас имам една книга која се вика Сто чекори над, или кога би можел човек да се крене сто чекори над, во однос на точката од која тргнал, тоа би била највисоката точка на врвот. Мислам дека секој човек има свој врв и дека на секој човек неговиот врв чека дали ќе стаса до него и тоа потполно зависи од него самиот. Но тоа е внатрешен поттик.

Сепак од сето она што го имате постигнато, дали сте задоволен и во поглед на тој врв и дали вие сметате дека го имате постигнато тој врв?

-Отсекогаш јас живеам во хармонија со себе и бев задоволен со себе дури иако од страна гледано, можда немаше причини, незадоволството во онаа драматична смисла како вистинско незадоволство, ми е потполно непозната категорија.

Дали имате нешто што немате постигнато?

-Не ме јаде ништо. Што е пропуштено тоа не било дадено да се постигне. Што е постигнато тој е подарок, според тоа нема никаква причина за чувството за која многу-

мина зборуваат, а јас не знам што значат, јас немам чувство на незадоволство.

Можете ли да ни направите една кратка споредба меѓу Западната и Источната филозофија?

-И едниот и другиот поим се прешироки. Источната филозофија е педесет различни филозофии. Меѓу нив има повеќе разлики отколку во таа празна флоскула Источна и Западна. Сите три религии се источни религии, сите три се настанати на исто подрачје. Христијанството не е Западна религија. Христос или јудејството, или исламот настанале во ист регион. Тоа е Азија. Од друга страна, толку се различни. Која е Западна религија. Нема Западна религија. Сите се источни по своето потекло. Во таа смисла и Западна филозофија. Која западна филозофија кога имате толку разновидни ориентации, тоа се тематизации кои мислам дека се добри за некои тестирања за квизови, инаку мислам дека немаат никаква смисла.

Со оглед на вашата професија и големината на Ниче, дали можеби ве мачи тоа што, имате напишано и една песна за неговите последни години, му се случила несреќа?

-Не. Воопшто не. Знае тој зошто му се случило. Тој самиот се повлече во себе, бидејќи немаше што друго да каже на светот. кажа што сакаше да кажи и немаше повеќе смисла да зборува и да слуша. Има еден мал податок од кореспонденцијата со неговата мајка.

Сепак Ниче бил филозоф со чекан?

-Да. И покрај неговото крхко здравје се изложувал на големи напори.

Дали има нешто од тој чекан на Ниче во овашите колумни?

-Можеби во некоја, а има и такви кои галат како со пердув.

Академик Георги Старделов, во една пригода ќе рече: проф. д-р Ферид Мухиќ го вреднувам во самите врвови на македонските интелектуалци. Неговата филозофска и поетска опсесија се врвовите и јас го гледам таму, не само како страстен планинар кој ги освоил сите македонски планински врвови, туку го гледам и на врвовите на македонската фило-

зофија, во македонскиот филозофски и книжевен есеј, во македонската филозофска антропологија, филозофија на политиката, филозофија на уметноста и културата и филозофија на религијата.

Во краткиот разговор со професорот д-р Ферид Мухиќ многу работи останаа непрашани и недокажани, но мене во очи ми падна неговиот последен цитат во поговорот насловен “Големата порака на Џорџ Беркли”, по повод неговата книга во македонски превод “**Расправа за принципите на човечкото познание**”: “Светот може да мисли што сака, но јас сум убеден дека оној што не размислува за вечноста, за умот, и за општото добро (summi bonum), што и да постигне во животот не може да биде ни добар патриот, ни добар граѓанин, ни добар државник - ни добар човек!”.

Овде јас би ја додал една случајна ситуација после промоцијата на двете книги на професорот Ферид Мухиќ во нашата Библиотека, “**Логос и хиерархија**” промовирана од проф. д-р Вера Георгиева Петкова и “**Потомци на боговите**” промовирана од проф. д-р Златко

Жоглев, кога професорот си заминуваше од канцеларијата на директорката една жена од помошниот персонал му се обрати: “**те слушавме со задоволство и пак да ни дојдиш и да ни кажуваш. .. да знајш дека те сакаме**”.

Поклон од Библиотекаша по повод роденденот

Се надеваме дека во една наредна пригода ќе го продолжиме нашиот разговор.

Разговорот го водеше Николче Вељановски

ЕВЕ ШТО САКАВ ДА КАЖАМ ...**Ѓорѓи Прчов****ВО БИБЛИОТЕКАТА**

Имав потонато во мрачни мисли. Само што поразмислив, работите што се случувуваа ми поврзав и сè ми излезе чисто, валкано во моите мисли немаше ништо. До оваа вистина дојдов откако Достоевски, Толстој, Костов, Стале и Каровски кој знае по кој пат сум ги препрочитал. Додека сум размислувал, додека сум препрочитувал, часот почнал, тишината завладеа, и јас во библиотеката се најдов сам, ама не бев сосема сам, зашто околу мене по полиците, имаше илјадници книги, ликови милиони - моите најверни пријатели излезено што ми имаа, кои никогаш не ме имаа излагано, не и изневерено, ниту наклеветено, пакост, зулум не ми имаа направено. Најголем дел со чиста душа, меко срце, добра мисла беа. Повеќето со крстот на челото. Исклучив неколку ликови, ама главни што беа, бројот им беше незначителен, зашто добрите надвладуваа, арно ама тие потајно, ти почнале, против мене и останатите ликови да работат. Бев на штрек, без контрола не ги оставав и тие почнуваа да се подобруваат. . . Бидејќи, повеќето добри беа, веројатно тоа причина беше многу ликови низ книгите да страдаат. Страдањата им беа од широки размери, големи димензии и од најразлични причини. Учениците често за таквите ликови со

одбивност имаа земено со мене да полемизираат. Младите души, чисти, за да не ги тревожам, со одбрани зборови ги успокојував, ги уверував дека наскоро сопственото поведење ќе си го подобрат. Уверени, книги земаа и си одеа. Арно ама добивав впечаток дека на лошите ликови имаат земено да учат, и сопственото поведење да си го подобруваат, примерно почнуваше да им излегува. Взаемно со успех работата во библиотеката си ја обавувме. . .

Одненадеж, книгите низ витрините, во библиотечната просторија, се раздвижија. Напред - назад имаа земено да одат. Бидејќи ги имаше со илјадници, ликови со милиони, беа грлати, викаа на сиот глас, растревожени, расклоцани, библиотечната просторија татнеше. Се најдов изненаден, зашто витрините, библиотечната просторија ја тресеа со

мошне силен интензитет. Јас да не се ничкосам, бирото јако го притиснав, на столицата се стегнав. Потресот од голем што беше, едно време, бирото зеде низ библиотеката да ме шета, впрочем книгите кон себе имаа земено да ме привлекуваат, ме черечеа на сите страни. Прво посилните кон себе ме повлекоа, арно ама послабите вложуваа максимум напори и тие, кон себе ме тргачеа. Одеднаш забележав дека силни и слаби ликови нема, сите еднакви имаат излезено. И јас, стегнат за бирото, заедно со столицата сум пропатувал, на сите страни, всушност кај секоја витрина. Само до една што ќе дојдев ме повлекуваше друга, од таму ме подземаше трета. . . четврта. . . Никако на

едно место да се смирам. Во една витрина акни се, во друга бунни се. Во главата умот почна да ми се разматува, пред очите да ми се мрежи, повеќе витрини како што беа, ми се слеаја во една, ама голема. Кон себе, маса ликови имаа земено да ме тргачат, прво за нозете, рацете, околу вратот ми се бесеа, околу половината ме препашаа, ме тргаа за рамениците, за косата, брадата и расчеречен да не излезам, собрав сили и колку гласот што ме држеше им грмнав:

- Смирете се, од мене настрана, секој на своето место!!!

Само што сум грмнал, библиотеката ми се заврти, се преврти ничкум, мене ликовите ми се измешаа и јас свеста сум ја изгубил, ама не сосема. . . Со крајот на едното око сирнував, со умот по малку подработував, колку околу мене што се случува по малку контрола да имам. . . Постепено, ликовите почнаа да олабавуваат, да се повлекуваат. Најлесно ми дојде кога вратот ми го ослободија. До здив почнав да доаѓам, умот почна да ми се разбиструва, рацете, нозете да ми се ослободуваат, бирото полека си се врати на сопственото место.

Повторно им грмнав:

- Ако нешто имате за кажување, витрина по витрина, лик по лик и со ред, вака од ум ме извадовте!

Прво, кон себе ме повлекоа ликовите од витрината крај вратата што беше. Јас целиот во грч, кон нив тргнав. Арно ама, ликовите повторно непослушни имаа излезено, веројатно им се брзаше, нешто важно, неодложно имаа да ми соопштат. Брзаа, сили вложуваа која витрина, побргу кон себе да ме донесе. Низ библиотеката повторно настана бркотница. . .

И, Толстој, Достоевски, Костов, Стале и Каровски се раздвижија, од витрината излегоа и секој тргна на различна страна. Библиотечната просторија целосно ја имаа опфатено, секој сопствениот дел си го покриваше. Никој од петмината во туѓа тема прсти да става не се охрабруваше, зашто грешка

можеше да направи, а јас мислам од што се почитуваа, во туѓите дела, во туѓите ликови, прсти да ставаат одбегнуваа. Строги како што имаа излезено веднаш зедаа и ред воспоставија - ликовите во витрините се смирија, завладеа мир и тишина. . . Бирото до една витрина ќе ме однесеше, прво ликовите најмасовни каде што беа. Тие од витрината ќе изрипаа и околу мене ќе се насобереа. Договор правеа кој да зборува, а кој да молчи. Овој пат, беспрекорен ред имаа воспоставено. Откако маките, тагите и јадовите ќе ми ги изнакажеа, се повлекуваа, во витрините, низ библиотеката, на сопствените места легнуваа.

- Знам, знам, сум читал!- на Стале

Попов му велел.

Дека Рацин ја кажал вистината, Каровски не порекна.

Костов, подзамижан, со очите питоми и благи, умни некои очи, зборовите на ликовите од книгите имаше земено да ги поткрепува. Уште и додаде, всушност едно од своите дела отвори и зеде да вели: Секој компромис значел и би значел отстапка од доброто над злото. Од таквиот сојуз доброто не видело ниту може да види добро. Не од причина што оружјето на злото е лагата. Огромен е бројот на случаите кога злото се јавувало со лицето на доброто додека во суштината си останувало зло. . . Витрината постепено се смируваше, зашто вистината ми беше изнесена.

Дека вистината ја зборуваат, сите присутни во библиотеката им потврдуваа, вистината, им ја потврдив и јас.

Библиотечната просторија, бавно почна да се смирува, бирото, на кое седев, бавно имаше земено да си се враќа на сопственото место, а Достоевски, Толстој, Костов, Стале и Каровски во витрината си беа сместени, удобно лежиште си имаа најдено, ама во душите, срцата, мислите многу растревожени беа.

Еден лик се окуражи и почна да ми вели:

Слушнавме сè, дека тешко на луѓето им излегло од старо, прастаро време не порекнуваме, ама дека нас најтешко ни е, не зел никој да потврди, всушност за нас не зел никој ниту збор да проговори. Небаре сирачиња, небаре отпадок во библиотеката излезоно имаме. Додуша око кон нас фрлаат,

дебелината, тежината ни ја одмеруваат, многумина не читаат, арно ама никој ништо не кажува.

Ми се јави и друг лик, од аголот на библиотеката, ми велеше:

- Те боли, ти жежи, те пече, а? Ама ти откако еден ден човекот ќе дојде, вистината штом ја каже ти ќе преболиш сè, а дека ќе дојде уверен да бидеш! Не му реков ништо, со забите чкртнав, со главата лево - десно завртив. Романите, во аголот на библиотеката што беа, глас кренаа, всушност нивните ликови глас кренаа, ама тивок, срамежлив им беше. Велеа: - Ние кон поубаво утре маршираме. Еден строг, тврд марш имаме удрено. Од градите топовски гулиња, гранати се одбиваат. Пред себе газиме сè, земјата татни, најсилно во Битола. Гулабот и змијата

на петнаесеттиот камен од Саат кулата жестока битка сè уште за превласт бијат. Дали симбол на Битола змија или гулаб ќе излезе. Пардон никому не правиме. Колку ќе успееме, прашањето големо е. . .

Јас надеж не губам, зашто надежта последна умира. Ќе чекам прво да умри таа, а дури потоа ликовите од моите дела!

- Добро, ќе бидеме трпеливи, само не знаеме до кога, вака не се дотрајува?! - имаа продолжено ликовите да се бунтуваат. Во библиотеката настана вриеж од многу ликови, од многу силни гласови, околу мене, над мене, во мене, најсилни беа во мозокот што ми навлегоа, тогаш умот м се помрачи, кога сè ми се слеа во едно, свеста сум ја изгубил, колку време во библиотеката останав не знам, ама сè ми се чини вечно, всушност сигурен сум дека сум останал вечно.

(Извадок)

ИНТЕРВЈУ СО ЧИТАТЕЛ

Од кога читате книги и што претставува за вас книгата?

-Отсекогаш сум била љубител на книгата. Од најрана возраст читав и често по цело лето знаев да останам во Библиотеката. Сакам и да купувам книги и дури би ја дала и последната пара за добра книга.

Кои се добри книги за вас?

-Најчесто купувам историски книги, ме интересираат и книгите за научниците, сакам да читам за нивните идеи. Сакам енциклопедии, атласи по географија, астрономија. Чест посетител сум на Библиотеката од каде читам романи. Ме познаваат вашите колешки од Одделот за издавање.

Кои се за вас највредните книги?

Дома го имам комплетот од Шекспир. Потоа филозофските книги и книгите со искри на мудроста. Пишувам и сама мудри мисли, но не ги објавувам.

Зошто ги читате романите?

-Најмногу ме интересираат човечките судбини на луѓето чии животи се водени од љубовта, сè она што се случува во нивната душа, копнежот за совршенство во љубовта која ги бранува нивните срца. затоа ги барам мајсторите на пишаниот збор. Се соживувам со ликовите во "Темниот цвет" од Џон Голсворди, "Крај реката Педре седев и плачев" и "Единаесет минути" од Пауло Коелџо, "Магионичарот од Лублин" на Исак Башевис Сингер, "Леди Четерли" на Д. Х. Лоренс и романот "Интимност" од Ханиф Курејши од кој извадив еден опис на момент на љубов: "Се Шетавме заедно задлабочени во мислите. Заборавам каде бевме, па дури и кога беше. Потоа ти се доближи, ми ја помилува косата и ме фати за рака. Знам дека ми ја држеше раката и тивко ми зборуваше. Оеднаш чувствував дека сè е како што треба и ништо не може да ѝ се додаде на оваа среќа и исполнетост. Ова е сè што постои и сè што може да биде. Најдоброто од сè се беше насобрало во овој момент. Ова е сигурно љубов".

Ми се допаѓа и "Целестинското пророчанство" од Џејмс Редфилд, книга во која доаѓаме во допир со внатрешниот глас што во нас постои и ни укажува што треба да направиме за да чекориме по патот на среќата. Често пати посакувам да навлезам во светот на философијата, па ги читам "За гневот" од Сенека, "За возвишеноста" од Псевдо Лонгин, "Страстите на душата" од Рене Декарт и "Разговор со Спиноза" од Гоце Смилевски. Филозофските гледишта за човечките вредности и недостатоци, почнувајќи од Сократ, Аристотел, Платон, Исус и многу други, на еден многу интересен и динамичен начин ги проследив преку "Светот на Софија" од Џустејн Гордер.

Понекогаш, за некои работи што ми се случувале во мојот живот, се прашував зошто тоа мораше баш така да се случи, а не поинаку. Подоцна одговорите ги пронајдов во психолошката филозофија на д-р Барбара

де Анџелис, во нејзините дела, "Дали ти си вистинска личност за мене" и "Во потрага по среќата" каде се објаснети нашите врски со партнерите, и причините кои доведуваат до несогласувањата од аспект на емоционалната и интелектуалната интелигенција. Мошне едноставно, реално и поучно. .. Кога сакам да се одморам од реалноста навлегувам во светот на мистериозното, непознатото и научно-фантастичното толкување на голем број светски хитови, митови и легенди за кои сме слушнале. Тука се "Кодот на да Винчи" и "Ангели и демони" од Ден Браун, потоа "Автостоперски водач низ галаксијата" од Даглас Адамс, "Третата тајна" од "Стив Бери", "Фаќач на соништа" од Стивен Кинг, "Контакт" од Карл Саган, "Одисеја 2001" од Артур Кларк и др.

Дали сте во тек со најновите преводи на светските бестселери на македонски јазик кои во поново време ги имаме во Библиотеката?

-Големи впечатоци и прекрасно уживање како и осознавање на работи кои можеби сè уште не сме ги доживеале на овие простори, ми донесоа книгите: "Мемоарите на една гејша" од Артур Голден, "Случај патоказ" од Ијан Пирс, "Прв за умирање" од Џејмс Патерсон, "Душата на скулпторот", од Џејн Аркат, "Сахара" од Клајв Каслер, "Приказната за Мурасаки" и други.

Дали сметате дека книгите што сте ги прочитале ви помогнале во вашиот живот?

-Книгите ми дадоа добри идеи за успех, духовна исполнетост и никогаш да не се досадувам во мојот живот. Преку читањето дојдов до сознание дека целта на добрата книга е да го оспособи човекот или подобро да живее, или подобро да го поднесува животот.

Што би му препорачала на читателите?

-Ниедна книга не е толку лоша, а барем да не ни е од корист, ако се обидем да ја побараме светлината во мртвите букви кои стојат напишани во книгите.

Разговорот го водеше Николче Вељановски

